

Information till gravida om infektionssjukdomar

Du som är gravid och bor i Stockholms läns landsting rekommenderas provtagning för att se om du har eller har haft vissa infektionssjukdomar. Det gäller infektioner som kan finnas utan symtom men som kan överföras till barnet i samband med graviditet och förlossning. Alla gravida erbjuds provtagning för klamydia, syfilis, hepatit B, hiv och röda hund (rubella). Provtagning för hepatit C och tuberkulos erbjuds vissa grupper, se nedan om det kan vara aktuellt för dig.

Syftet med provtagningen är att med hjälp av rådgivning, förebyggande åtgärder och i vissa fall läkemedelsbehandling minska risken för smitta från mor till barn.

Klamydia

Klamydiainfektionen orsakas av en bakterie som överförs sexuellt. Infektionen ger ofta inga symtom. Den är vanligast hos unga människor och provtagning erbjuds gravida. Oftast tas ett urinprov och ett prov från vagina. Både du och din partner behandlas med antibiotika om klamydia hittas. Behandling med antibiotika har god effekt. Kontrollprov tas efter avslutad behandling vid klamydiainfektion under graviditet.

I samband med klamydiaprovtagning tas ibland även prov för sjukdomen gonorré.

Klamydia under graviditet kan ge upphov till för tidig vattenavgång och för tidig förlossning. Om barnet smittas av klamydia i samband med födelsen kan det drabbas av lunginflammation eller ögoninflammation. Klamydia ger inte fosterskador.

Syfilis

Denna sjukdom orsakas av en bakterie som överförs sexuellt. När en syfilisinfektion upptäcks ska den behandlas med antibiotika. Syfilis är sällsynt i Sverige. Under de senaste åren har en ökning skett men mycket få gravida har blivit smittade.

Bakterien kan överföras till barnet via moderkakan och ge skador. Risken för skador ökar ju längre du varit gravid. Därför är det viktigt att blodprovet tas tidigt i graviditeten, så att du kan få behandling om det behövs.

Hepatit B

De vanligaste smittvägarna för detta gulsotsvirus är via blod, sexuellt eller från mor till barn framförallt vid förlossningen. Den som har en kronisk hepatit B-infektion kan efter många år få en leversjukdom som kräver behandling. Ibland kan också gravida med hepatit B behöva behandling under graviditeten.

Det finns vaccin mot hepatit B som ger ett bra skydd. Därför rekommenderas partnern och övriga familjemedlemmar till en hepatit B-infekterad person vaccination mot hepatit B.

Genom att vaccinera det nyfödda barnet vid födelsen samt vid ytterligare fyra tillfällen under det första levnadsåret kan man effektivt skydda barnet från att bli smittat av hepatit B. Amning går bra vid hepatit B om barnet följer vaccinationsprogrammet för hepatit B.

Hepatit C

Den vanligaste smittvägen för hepatit C-virus är via blod. Sexuell smitta och smitta via andra kroppsvätskor är ovanligt. Många smittade personer (ca 80 %) får en kronisk infektion med risk för leversjukdom. Det finns idag en enkel behandling som kan bota hepatit C. Den ges inte under graviditet, men kan ges efteråt.

Det finns inget vaccin mot hepatit C.

Det kan vara bra att undersöka om du bär på gulsotsviruset hepatit C eftersom detta virus också kan överföras till barnet i samband med graviditet och förlossning. Infektionen ger oftast inga symtom utan hittas med hjälp av blodprov.

Du rekommenderas att ta prov om du:

- någon gång behandlats med blod eller blodprodukter före 1992
- om du kan ha fått blod eller blodprodukter utomlands
- om du någon gång injicerat droger (även enstaka gång)
- om du kommer från ett land där hepatit C är vanligt
- om din partner eller din mamma har hepatit C

Om något av detta stämmer för dig, prata med din barnmorska så att du blir provtagen för hepatit C.

Virus kan överföras till barnet och risken är mindre än fem procent. Smittrisken vid amning bedöms som så liten att man inte avråder från amning.

Hiv

Denna infektion orsakas av humant immunbristvirus, som försämrar immunförsvaret genom att påverka de vita blodkropparna. Hiv kan smitta via sexuella kontakter, via blod och från mor till barn under förlossning eller amning.

Effektiv medicinering mot hiv bromsar virusets negativa effekt på immunförsvaret och gör att personer med hiv kan leva ett bra liv med lång förväntad livslängd.

Hiv-behandling minskar också risken för att ett barn ska få hiv av sin mamma under graviditeten till mindre än en halv procent. Viruset förs lättast över vid förlossningen och för att minska risken för smitta ytterligare får även det nyfödda barnet hiv-läkemedel. Eftersom viruset också kan föras över med bröstmjölk ska man inte amma sitt barn om man har hiv.

Röda hund (rubella)

Röda hund orsakas av ett virus och kan smitta vid nära kontakt. Sjukdomen är idag sällsynt i Sverige eftersom de flesta blivit vaccinerade som barn och därigenom är skyddade (immuna). En vuxen som får röda hund får lite feber, röda utslag och ibland lindrig led- och muskelsmärk.

Om du inte blivit vaccinerad eller haft röda hund och blir smittad under graviditetens första 16 veckor finns stor risk för överföring av virus till fostret och därmed risk för allvarliga fosterskador. Detta går inte att behandla och det kan bli aktuellt att den gravida väljer att avbryta graviditeten.

Det är därför viktigt att veta om du är immun eller inte. Om du inte är skyddad (immun) bör du under graviditeten inte träffa personer som har röda hund. Vaccination erbjuds sedan direkt efter graviditeten och ger ett säkert skydd vid kommande graviditeter. Under pågående graviditet kan man inte vaccineras mot röda hund.

Tuberkulos

Tuberkulos orsakas av en bakterie som kan smitta inomhus via luften när någon som har sjukdomen i lungorna hostar. En vuxen som utsätts för tuberkulossmitta blir oftast inte sjuk utan får bakterierna vilande i kroppen, s.k. latent tuberkulos. Vid latent tuberkulos är man inte sjuk och kan inte smitta någon. Efter en graviditet finns en liten risk att de vilande bakterierna blir aktiva. För att förhindra detta ges ibland mediciner förebyggande vid latent tuberkulos.

Tuberkulos är vanligt i många länder men ovanligt i Sverige. Om du kommer från ett land där tuberkulos är vanligt eller vet att du umgåtts med någon med smittsam tuberkulos erbjuds du testning med ett blodprov. Provet visar om du någon gång smittats med tuberkulosebakterier. Om blodprovet blir positivt får du göra en röntgen av lungorna och träffa en infektionsläkare som tar ställning till om du bör få förebyggande mediciner.

Smittskyddsåtgärder

Skulle du ha någon av de här sjukdomarna ska du och din läkare göra en smittspårning för att hitta andra personer som är smittade så att de också kan få behandling.

Detta dokument är framtaget av Smittskydd Stockholm i samarbete med representanter från mödrahälsovården och STI-sjukvården i Stockholms läns landsting.